



سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج



شیوه‌نامه اجرایی تولید، ممیزی و انتخاب عکس برتر آموزشی - ترویجی

ویراست اول

دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی

تیرماه ۱۴۰۳



وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج



شناسنامه

عنوان: شیوه‌نامه اجرایی تولید، همیزی و انتخاب عکس برتر آموزشی - ترویجی، ویراست اول

تصویب‌کننده: معاون سازمان تات و رئیس مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی: محمد مهدی قاسمی

تاییدکننده: سرپرست دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی: عرفان علی‌میرزایی

تهیه‌کنندگان: گروه همیزی و پایش محتوا و نوآوری؛ پیام‌رضا محمدی، امید مهرباب قوچانی، نصیبه پورفاتح، نوشین رمضان

طراح: فتح‌اله بهرامی

ناشر: دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی، نشر آموزش کشاورزی

نوبت چاپ اول: تیرماه ۱۴۰۳

شمارگان: محدود

مسئولیت درستی محتوا با دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی است.

برای غنا بخشیدن به محتوای این گزارش عملکرد، لطفاً نظرها، انتقادهای و پیشنهادهای خود را از طرق زیر با ما در میان بگذارید.
شماره تماس: ۰۲۱-۶۶۴۳۰۴۴۱ | دورنگار: ۰۲۱-۶۶۴۳۰۴۴۵

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۰۲۱-۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱

فهرست

صفحه

عنوان

مقدمه:	۵
ماده ۱ - هدف.....	۶
ماده ۲ - حوزه‌های موضوعی تولید و ارسال آثار.....	۶
ماده ۳ - شیوه اجرا.....	۶
ماده ۴- ترکیب اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی عکس‌های آموزشی - ترویجی.....	۷
ماده ۵ - مدیریت جلسات کارگروه تخصصی.....	۸
پیوست ۱: دستورالعمل فنی و محتوایی تولید عکس آموزشی - ترویجی.....	۹
پیوست ۲: شاخص‌های ارزیابی عکس برتر آموزشی - ترویجی.....	۱۱

مقدمه:

با توجه به مأموریت‌های مورد انتظار از نظام آموزش و ترویج کشاورزی و به طور مشخص، نقش حایز اهمیت رسانه‌های آموزشی - ترویجی در ارتقای سطح دانش، بهبود نگرش و تقویت مهارت‌های شغلی بهره‌برداران در مسیر دستیابی به اهداف توسعه پایدار کشاورزی دانش‌بنیان و ارتقای بهره‌وری بخش، معاونت آموزش و ترویج سازمان تات برنامه «تولید، ممیزی و انتخاب عکس‌های برتر آموزشی - ترویجی» همراه با تقدیر از آثار برگزیده به تواتر هفتگی، ماهانه، سالانه و مناسبتی را در دستور کار خود قرار داده است. در همین رابطه، کارگروهی تخصصی متشکل از نمایندگان دفاتر تخصصی منتخب ستاد معاونت آموزش و ترویج کشاورزی تشکیل شده و بر اساس شاخص‌های طراحی شده که شرح آن در ادامه این مستند خواهد آمد، به صورت منظم به ممیزی و بررسی آثار ارسالی از سطوح مختلف ستادی و استانی خواهد پرداخت.

ماده ۱ - هدف

هدف اصلی برنامه «تولید، ممیزی و انتخاب عکس‌های برتر آموزشی - ترویجی»، ارتقای سطح دانش و شایستگی‌های حرفه‌ای مخاطبان و گروه‌های جامعه هدف فعال در بخش کشاورزی و منابع طبیعی - اعم از کارشناسان و کشاورزان - می‌باشد. در عین حال ذیل این هدف کلان، اهداف مهم دیگری از جمله افزایش سطح تعامل مستقیم، به‌هنگام و هر چه بیشتر همکاران ستادی و استانی با عرصه‌های تولیدی و خدماتی بخش؛ ارتقای سطح حساسیت و تقویت نگاه انتقادی همکاران نسبت به مسائل جاری بخش؛ فرهنگ‌سازی، علاقه‌مندسازی و ایجاد حساسیت در میان آحاد جامعه نسبت به مباحث آموزشی - ترویجی و چالش‌های مهم بخش کشاورزی؛ مشارکت سازنده و هم‌افزا میان کنشگران مختلف ستادی و استانی در تولید، نقد و بررسی محتوایی؛ ارتقای سطح مهارت‌های فنی همکاران در زمینه عکاسی حرفه‌ای و کمک به پیشبرد فرایندهای یادگیری و جانشین‌پروری در حوزه عکاسی؛ به تصویر کشیدن استعدادها، ظرفیت‌ها، مسائل و چالش‌های بخش کشاورزی و منابع طبیعی در جغرافیای پهنای کشور؛ کمک به شأن‌دهی هر چه بیشتر و معرفی کشاورزان پیشرو و نوآوران عرصه‌های تولید کشاورزی؛ کمک به تبیین دستاوردهای وزارت متبوع از رهگذار تدارک خدمات آموزشی - ترویجی و مستندسازی اهم اقدامات مربوطه؛ افزایش انگیزه همکاران همراه با ایجاد یک محیط رقابتی سالم و در عین حال آموزنده؛ کمک به فرایندهای تصمیم‌سازی برای توسعه برنامه‌های تحقیقاتی، آموزشی و ترویجی منطبق با شرایط واقعی جغرافیای کشاورزی در رویکردی مسئله‌محور و واقع‌گرایانه؛ در طراحی و اجرای این برنامه شایان توجه خواهد بود.

ماده ۲ - حوزه‌های موضوعی تولید و ارسال آثار

مستندسازی و ثبت تصاویر (عکس) از مناسبات و مراحل مختلف فعالیت‌هایی با ماهیت آموزشی - ترویجی در تمامی حوزه‌های کارکردی مرتبط با زنجیره پیش، حین و پس از تولید انواع محصولات کشاورزی؛ عرصه‌های خدماتی و بازارهای بخش کشاورزی؛ مناسبات اجتماعی و جلوه‌های فرهنگی زندگی جوامع کشاورزی، روستایی و عشایری کشور؛ و همچنین موارد مشابه، به عنوان حوزه‌های موضوعی مرتبط با این برنامه مد نظر خواهد بود.

ماده ۳ - شیوه اجرا

برنامه تولید، ممیزی و انتخاب عکس‌های برتر آموزشی - ترویجی، در گام‌های برشمرده شده در ذیل عملیاتی خواهد شد:

- ۱- ارسال اثر توسط اشخاص - اعم از حقیقی یا حقوقی - به دبیرخانه تخصصی مستقر در اداره کل شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی از طریق مجرای رسمی اعلام شده در نامه همراه (حساب ایتا: @photocompetition)؛
- ۲- دریافت روزانه آثار ارسالی، توسط دبیرخانه تخصصی انتخاب عکس برتر آموزشی - ترویجی؛
- ۳- غربال‌گری اولیه آثار دریافتی توسط دبیرخانه تخصصی بر اساس ملاک‌های از پیش تعیین شده؛
- ۴- کدگذاری، طبقه‌بندی و تهیه شناسنامه اختصاصی برای ارزیابی هر یک از عکس‌های دریافتی؛
- ۵- ارسال آثار کدگذاری شده برای اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی از عکس‌های آموزشی - ترویجی؛
- ۶- ارزیابی آثار کدگذاری شده و تخصیص امتیاز توسط اعضای کارگروه تخصصی بر اساس شاخص‌های اختصاصی تدوین شده (دستورالعمل فنی - محتوایی و شاخص ارزیابی عکس برتر آموزشی - ترویجی در ادامه شیوه‌نامه حاضر آمده است)؛
- ۷- جمع‌بندی امتیازات اعطا شده به هر یک از آثار توسط دبیرخانه تخصصی در پایان هر هفته عملیاتی؛
- ۸- معرفی عکس برتر آموزشی - ترویجی به تواتر هفتگی، ماهانه، سالانه و یا مناسبتی همراه با تقدیر از صاحب اثر.

ماده ۴- ترکیب اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی عکس‌های آموزشی - ترویجی

- ۱- اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی عکس‌های آموزشی - ترویجی (کمیته داوران)، پنج نفر از کارشناسان خبره و متخصصین موضوعی شاغل در معاونت آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تات را به شرح موارد ذیل در بر خواهند داشت:
 - ◀ یک نفر نماینده معاون محترم سازمان تات و رئیس موسسه آموزش و ترویج کشاورزی؛
 - ◀ دو نفر از همکاران محترم اداره کل «شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی»؛
 - ◀ یک نفر نماینده محترم اداره کل «ترویج دانش و فناوری کشاورزی»؛
 - ◀ یک نفر نماینده محترم اداره کل «توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری»؛
 - ۲- اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی عکس‌های آموزشی - ترویجی با پیشنهاد رسمی مدیران ارشد واحدهای تخصصی منتخب معاونت آموزش و ترویج کشاورزی و با ابلاغ رسمی مدیرکل دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی، برای مدت یک سال منتصب می‌گردند.
 - ۳- دبیری کارگروه تخصصی ارزیابی عکس‌های آموزشی - ترویجی بر عهده «رئیس اداره ممیزی و پایش محتوا و نوآوری» دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی می‌باشد.
- تبصره ۱:** به فراخور شرایط اقتضایی و با تأیید مدیرکل دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی، امکان تغییر و جابجایی در ترکیب اعضای کارگروه تخصصی ارزیابی (کمیته داوران) وجود خواهد داشت.

ماده ۵- مدیریت جلسات کارگروه تخصصی

۱- جلسات حضوری کارگروه تخصصی ارزیابی به صورت ادواری منظم و به شکل ماهیانه (یک جلسه در ماه) جهت انتخاب عکس برتر ماه برگزار می‌گردد.

تبصره ۱: حسب مورد و به فراخور ضرورت، برگزاری جلسات حضوری فوق‌العاده نیز با پیشنهاد رسمی دبیر کارگروه تخصصی و موافقت مدیرکل دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی امکان‌پذیر خواهد بود.

۲- جلسات کارگروه تخصصی ارزیابی با حضور نصف به علاوه یک نفر از اعضاء - اعم از حضور فیزیکی و یا مجازی - رسمیت می‌یابد.

۳- وظیفه هماهنگی برای برگزاری منظم جلسات؛ تنظیم دستور کار جلسات کارگروه؛ تهیه صورتجلسات و پیگیری مصوبات؛ بایگانی فرم‌های ارزیابی مربوط به آثار برگزیده؛ و انعکاس نتایج ارزیابی به ادارات تخصصی مدیریت‌های هماهنگی ترویج کشاورزی استان‌ها؛ به عهده دبیر کارگروه تخصصی ارزیابی خواهد بود.

شیوه‌نامه حاضر در قالب پنج ماده و دو تبصره تنظیم شده و در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ به تصویب رئیس موسسه آموزش و ترویج کشاورزی رسیده و قابل اجرا می‌باشد.

پیوست ۱: دستورالعمل فنی و محتوایی تولید عکس آموزشی - ترویجی

الف) محتوایی:

در بُعد محتوایی لازم است استانداردها و نکات کلیدی در تهیه و تولید عکس به شرح ذیل رعایت گردد:

- ◀ عکس از محتوای آموزشی - ترویجی برخوردار باشد:
- ✓ عکس ترجیحاً در حین کار و فعالیت کشاورزی-محور ثبت شده باشد؛
- ✓ عکس یک هدف و پیام آموزشی مشخص داشته باشد؛ و
- ✓ محتوای عکس ترجیحاً در بر دارنده مروج، محقق، بهره‌بردار و یا دیگر اعضای جامعه هدف باشد.
- ◀ محتوای عکس از ماهیت تصاویر یادگاری و تصنعی به دور باشد؛
- ◀ عکس تکراری یا برگرفته از آثار سایرین نباشد؛
- ◀ ترجیحاً سوژه اصلی مورد اشاره در عکس ارسالی، از زوایای مختلف دیگر نیز به ثبت رسیده باشد (ارسال آثار تصویری پشتیبان)؛
- ◀ در صورت کوچک بودن سوژه اصلی، حتماً از یک مقیاس جهت تشخیص اندازه واقعی سوژه استفاده شود (به عنوان مثال قرار دادن یک خودکار در کنار یک نوع آفت روی برگ محصول)؛ و
- ◀ همراه با عکس ارسالی، توضیحات تکمیلی از جمله پیام آموزشی - ترویجی مرتبط که به درک مفهوم کلیدی محتوای عکس کمک کند ارائه شود.

نکته: در تصاویر ارسالی از جغرافیای کشاورزی یک منطقه کشور، حتی‌المقدور سعی گردد حوزه‌های کارکردی و موضوعی - محصولی مختلف آن منطقه تحت پوشش قرار گیرند و تصاویر ارسالی صرفاً بر یک سوژه خاص متمرکز و محدود نباشد.

ب) فنی:

- در بُعد فنی لازم است استانداردها و نکات کلیدی در تهیه و تولید عکس به شرح ذیل رعایت گردد:
- ◀ حتی‌الامکان سوژه مورد نظر در نقاط و یا کادر طلایی قرار گیرد و به نقاط کانونی (Focal Point) در عکس توجه شود؛
 - ◀ فاصله بین لبه کادر عکس با سوژه به اندازه کافی باشد؛
 - ◀ در صورت مناسب بودن کیفیت نور و ماهیت سوژه انتخابی، عکاسی در نور مصنوعی و یا طبیعی بلامانع است؛

◀ ویرایش عکس‌ها در حد اصلاح نور، رنگ و قاب‌بندی (کراپ) تا جایی که به اصالت عکس خدشه وارد ننماید، مجاز است؛

◀ از درج هر گونه امضاء، قاب، حاشیه، واترمارک، لوگو، تاریخ و غیره روی عکس خودداری شود؛ و

◀ فرمت عکس ارسالی JPEG، JPG و یا PNG باشد.

نکته: لازم است شناسنامه هر عکس به طور مجزا و شامل موارد ذیل ارسال شود:

موضوع فعالیت آموزشی - ترویجی:
محل ثبت اثر (استان، شهرستان، بخش، دهستان، روستا، مزرعه یا عرصه):
تاریخ تهیه اثر:
نام صاحب اثر:
شماره تماس تلفنی صاحب اثر:

نکته مهم: اداره کل شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی ضمن احترام به مالکیت حقوق مادی و معنوی آثار، مجاز خواهد بود تصاویر ارسالی به دبیرخانه را بنا بر تشخیص و حسب نیاز، به دفعات نشر داده و مورد استفاده قرار دهد.

پیوست ۲: شاخص‌های ارزیابی عكس برتر آموزشی - ترویجی

باسمه‌تعالی

كد شناسه اثر مورد ارزیابی:

همكار محترم
با سلام و احترام؛
به استحضار می‌رساند چك‌لیست حاضر به منظور انتخاب عكس برتر آموزشی - ترویجی در اختیار شما قرار گرفته است. پیشاپیش از زمانی كه صرف تكمیل این چك‌لیست می‌نمایید، سپاسگزاری می‌شود.

- ✓ آیا عكس مورد ارزیابی دارای پیام آموزشی - ترویجی روشن و واضح می‌باشد؟ ☐ بلی ☐ خیر
- ✓ شئونات عرفی و اسلامی در عكس ارسالی رعایت شده است؟ ☐ بلی ☐ خیر
- ✓ اصول بهداشت حرفه‌ای و كار كشاورزی در عكس ارسالی رعایت شده است؟ ☐ بلی ☐ خیر
- ✓ ملاحظات مربوط به عدم جهت‌گیری تبلیغاتی در عكس رعایت شده است؟ ☐ بلی ☐ خیر
- در صورت رعایت موارد چهارگانه فوق، لطفاً با توجه محتوای اثر مورد ارزیابی، به هریك از نشانگرهای اختصاصی ذیل امتیازی میان صفر تا ده اختصاص دهید (امتیاز صفر به معنای پایین‌ترین و امتیاز ده به معنای بالاترین سطح نشانگر مربوطه خواهد بود).

ردیف	نشانگرهای ارزیابی	امتیاز
۱	پیام آموزشی - ترویجی عكس مورد ارزیابی به راحتی قابل دریافت می‌باشد	
۲	موارد مزاحم در مسیر انتقال پیام آموزشی - ترویجی (پارازیت پیام) در عكس دیده نمی‌شود	
۳	موقعیت قرارگیری سوژه‌ها اعم از انسانی و غیر انسانی در عكس رعایت شده است (توجه به نقاط کانونی عكس)	
۴	كادربندی و زاویه عكس رعایت شده است	
۵	نور و رنگ عكس مناسب است	
۶	وضوح تصویر قابل قبول است	
۷	عكس در موقعیت واقعی و در جریان یک فعالیت طبیعی كشاورزی تهیه شده است (تصنعی نبودن عكس)	
۸	خلاقیت و نوآوری در خلق اثر وجود دارد (از لحاظ فنی - هنری)	
۹	مناسبات كشاورزی دانش‌بنیان در عكس ارسالی به تصویر كشیده شده است	
۱۰	محتوای عكس با تقویم كشاورزی یا مناسبت خاصی انطباق دارد	

نکته: پیشنهاد می‌شود از سوژه مورد نظر از زوایای مختلف عكس تهیه شود. رعایت این نکته می‌تواند حداکثر تا پنج امتیاز ویژه علاوه بر مجموع امتیاز نشانگرهای ده‌گانه فوق برای عكس ارسالی به همراه داشته باشد.

مجموع امتیاز:

تاریخ و امضا:

نام و نام خانوادگی ارزیاب:

